

No: 1510 – Mahreç İşareti

AKYURT TEBERİK FASULYESİ

Tescil Ettiren
AKYURT BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 24.01.2022 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.12.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1510
Tescil Tarihi	: 22.12.2023
Başvuru No	: C2022/000032
Başvuru Tarihi	: 24.01.2022
Coğrafi İşaretin Adı	: Akyurt Teberik Fasulyesi
Ürün / Ürün Grubu	: Fasulye / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Akyurt Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Beyazıt Mahallesi, 9 Mayıs 90 Caddesi, No: 34 Akyurt ANKARA
Coğrafi Sınır	: Ankara ili Akyurt ilçesi
Kullanım Biçimi	: Akyurt Teberik Fasulyesi ibareli aşağıda verilen logo ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, Akyurt Teberik Fasulyesi ibareli logo ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Akyurt Teberik Fasulyesi Ankara ili Akyurt ilçesinde yetiştirilen ve baklagiller familyasından olan *Phaseolus vulgaris* var. *comminus* türü fasulyeden elde edilir. Akyurt Teberik Fasulyesi bitkisinin büyüme şekli sırık, gelişim şekli dörtgendir. Akyurt Teberik Fasulyesinin uç yaprak rengi yeşil, şekli eşkenar dörtgen olup yaprak buruşukluğu azdır. Akyurt Teberik Fasulyesi bitkisinin çiçek taç yaprağının rengi açık mor, bakla uzunluğu 17-22 cm arasında ve bakla genişliği / kalınlığı ise 16,32/8.80 mm arasındadır. Bakla rengi yeşil ve kılçıksızdır. Akyurt Teberik Fasulyesinin bitki boyu, sülük veya bıyık denilen kısımları ile desteğe sarılmış uzunluğu 2-3 m kadar uzayabilir.

Akyurt ilçesinin toprağı killi - tınlı yapıda, pH'ı 7,0 - 7,5 civarında, organik madde, potasyum ve çinko bakımından zengin ve orta tuzludur. Rakımı 1300 - 1400 m, yıllık yağış miktarı ise 450 - 500 mm'dir.

Bitkinin bakla yüksekliği 40 cm ve ana dal sayısı bir adettir. Bakla tane sayısı 7-10 arasındadır. Danelerin kuru ağırlığı (100 adet) 450-460 g arasında, aynı sayıdaki yaş dane ağırlığı ise 1015-1050 g arasında değişmektedir.

Tablo 1. Taze Akyurt Teberik Fasulyesi besin değerleri (100 g)

Bileşim Ögesi	En az	En çok
Kuru madde (%)	6,50	10,30
Protein (%)	2,2	2,9
Yağ (%)	0,20	0,40
Karbonhidrat (%)	2,40	6,90
Ham lif (%)	1,4	3,5
Potasyum (mg)	145	215
Kalsiyum (mg)	44	62
Sodyum (mg)	6,1	7,4
B12 Vitamin (µg)	0,3	0,5

Tablo 2. Akyurt Teberik Fasulyesinin bazı morfolojik özellikleri

Bitki büyüme şekli	Sırık
Bitki gelişim şekli	Dörtgen

Sarılmaya başlama	Erken
Sarıma hızı	Orta
Bitki sarılma boyu	Sülük veya bryık denilen kısımlar ile 2-3 metre
Uç yaprak rengi	Yeşil
Uç yaprak şekli	Eşkenar dörtgen
Yaprak buruşukluğu	Yok denecek kadar az
Çiçek taç yaprağı rengi	Açık mor
Bitkide çiçeklenme zamanı	Temmuz ayı
Bakla uzunluğu	17-22 cm
Bakla genişliği / kalınlığı	16,32/8,80 mm
Bakla enine kesit şekli	Yumurtaya şeklinde
Bakla rengi	Yeşil
Baklada kılçıklılık	Yok
Bakla eğrilik derecesi	Yok veya çok az
Bakla eğrilme şekli	İçbükey
Bakla gaga uzunluğu	Orta
Bakla gaga şekli	Kıvrık
Baklanın yüzey yapısı	Pürüzsüz
Bitki bakla yüksekliği	40 cm
Bitkide ana dal sayısı	1 adet
Bakla tane sayısı	7-10 adet

Akyurt Teberik Fasulyesinin geçmişi eskiye dayanır ve ilçesinin tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Toprak Hazırlığı:

Akyurt Teberik Fasulyesinde gelişimin iyi olabilmesi için orta ağırlıklı toprakların hazırlanması ve gübrenmesi önemlidir. Mevsim şartlarına bağlı olarak Nisan sonu Mayıs başlarında Akyurt Teberik Fasulyesi üretimi için toprak hazırlığı yapılır. Bu amaçla sonbaharda toprak tava geldiğinde sürümünden hemen önce genel olarak dekara 1-1,5 ton yanmış çiftlik gübresi serilir ve 20-25 cm derinliğinde sürüm yapılarak toprağın kış ayına bu şekilde girmesi sağlanır. Tohum ekimine geçilmeden önce ilkbaharda toprak tava geldiğinde kaymak tabakayı kırmak için en az 3-4 defa kazayağıyla sürüm yapılır. Ayrıca ilkbaharda ekim öncesi yabancı otlar çimlenip toprak tava geldiğinde yüzlek bir sürümle (kültivatör + tırmık takımıyla) ve toprak tavı kaçırılmadan yabancı otlar alınır. Toprakta bu hazırlıklar yapıldıktan sonra tercihe göre damla sulama yapılacaksa borular tarlaya döşenir.

Ekim:

Akyurt Teberik Fasulyesinin ekim dönemi 25 Nisan-30 Mayıs arasında olup, yörede yetiştirilen yerel tohumlar kullanılır. Bu dönemde özellikle toprak sıcaklığı 13°C'nin altında ise ekim yapmamak gerekir. Tohum yatağında yeterli nem yoksa toprak sulanır ve tava gelmesi beklenir. Ekim için sıra üzerinde her 20 cm'de 3-4 adet tohum atılarak dikim yapılır. Sıra arasında minimum 120 cm aralık bırakılır. Sıraların hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde ve hâkim rüzgâr istikametinde oluşturulması gelişme için dikkate alınmalıdır. Fasulye tohumları 15-20°C'de çimlenmeye başlar. Tohumların çıkışı, ekimin ardından ortalama 7-10 gün içinde gerçekleşir. Akyurt Teberik Fasulyesinin çimlenmesi şartlar uygunsa 6-8 gün içinde gerçekleşir. Bu şartlar; toprağın yeterli nem düzeyinde olması ve havanın ideal sıcaklık olan 15-25°C olmasıdır. Düşük sıcaklıklarda çıkış süresi 20-25 günü bulabilir.

Vejetasyon Dönemi:

Mayısın sonlarında yapraklanan bitki hava şartlarına da bağlı olarak Ekim ayının 1. veya 2. haftasına kadar yeşil kalır. Vejetasyon süresi 70 ile 140 gün arasında değişebilir. Bir sırtık fasulyesi olan Akyurt Teberik Fasulyesinde destek olarak sırtık ve çardak sistemleri uygulanır.

Sulama:

İlk su bitki çiçeklenince (bitki sırk boyuna geldiğinde) verilir. Sonrasında haftada 3 kez gündüz erken saatlerde veya akşam hava serinlediğinde 2'şer saat verilir. Toprak nemi %60 tarla kapasitesine düştüğünde sulama ihtiyacı doğar. Yazın, sıcak dönemlerde dört veya beş günde bir su verilmelidir. İklim şartlarına göre sulamada bitkinin su ihtiyacı değişkenlik gösterir.

Bakım:

Akyurt Teberik Fasulyesinde iki sefer çapa yapılır. Birinci çapada, bitki boyu 20 cm'ye geldiğinde dip doldurularak aradaki yabancı otlar temizlenir. İkinci çapa (kara çapa), sırk dikildikten (1. çapadan 20 gün) sonra bitki sırk sarmaya başladığında yapılır. Çapalama işlemi bitkinin kök ve gövdesine zarar vermemek için derin değil yüzeysel yapılır. Çapalama işlemleri çiçeklenmeden önce tamamlanmalıdır. Çapalamayla sıra aralarında oluşan yabancı otların alınması, toprağın kaymak tabakasının kırılması su kaybı azaltılması ve bitki köklerin iyi havalanması sağlanır. Çapa ve sulama dışında başka bakım yapılmaz. Çapalama genelde el işçiliği ile yapılır.

Gübreleme:

Sonbaharda sürümden önce alana yanmış hayvan gübresi uygulanır. Bunun dışında bir sefer de ilk çapa yapıldıktan sonra (haziran ayı içinde) sıra üzerine yine hayvan gübresi dökülerek gübreleme yapılır. Ayrıca toprak analiz sonuçlarına göre; dekara yaklaşık 4-5 kg azot (N) ve 6-8 kg fosfor olacak şekilde gübreleme yapılabilir. Akyurt tarım arazilerinde orta düzeyde magnezyum olmasına rağmen gerekli görüldüğü durumlarda ve hafif bünyeli topraklarda dekara yaklaşık 10-15 kg magnezyum sülfat taban gübre ile veya ara çapada verilebilir.

Hasat:

Temmuz sonuna doğru başlayan hasat ekim ayının ilk haftalarına kadar haftada 1 sefer olacak şekilde devam eder. Akyurt Teberik Fasulyesinde hasat elle baklaların yukarı doğru çekilerek koparılması şeklinde yapılır. En ideal ürün hasadı baklaların çeşit özelliği gösterdiği büyüklüğün 1/3'ünü aldığı dönemdir. Hasattan sonra taze fasulyeler pazara sevk edilir. Pazara sevk edilmese gölge bir yerde %80 nemin üzerinde ve 4-5 °C'de depolanır. Bu şekilde 8-10 güne kadar muhafaza edilebilir. İsteğe bağlı olarak yöre halkı tarafından kışlık tüketim için güneşte kurutularak veya derin dondurucuda saklanarak da muhafaza edilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Akyurt Teberik Fasulyesinin geçmişi eskiye dayanır. Akyurt ilçesinin tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Akyurt Teberik Fasulyesinin tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Akyurt Belediyesinin koordinatörlüğünde, Akyurt Belediyesi, Akyurt İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden ürün konusunda uzman birer üye olmak üzere en az 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler düzenli olarak yılda bir kez, ihtiyaç duyulduğunda ve şikâyet halinde ise her zaman yapılır.

Denetime esas kriterler aşağıdaki gibidir.

- Ürünün morfolojik ve tane özelliklerinin uygunluğu
- Üretim metoduna uygunluk.
- Akyurt Teberik Fasulyesi ibaresinin, logosunun ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.